

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 28186/2023
22.11.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Гордане Комненић, председника већа, др Илије Зиндовића и Марије Терзић, чланова већа, у парници тужиљеног-противтуженог АА из ..., чији је пуномоћник Дејан Булатовић, адвокат из ..., против туженог-противтужиоца ББ из ..., чији је пуномоћник Ненад Давидовић, адвокат из ..., ради развода брака по тужби и по противтужби, одлучујући о ревизији туженог-противтужиоца, изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж2 266/23 од 01.06.2023. године, у седници одржаној 22.11.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија туженог-противтужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж2 266/23 од 01.06.2023. године.

Образложење

Пресудом Трећег основног суда у Београду П2 80/2019 од 06.12.2022. године, ставом првим изреке, одлучено је да се разводи брак закључен ...2015. године, пред матичерем Општине ..., Београд, под тек. бр. .. за 2015. годину између ББ, рођеног ...1988. године у ..., од оца ВВ и мајке ГГ и АА, девојачко презиме ..., рођене ...1988. године у ..., од оца ДД и мајке ЂЂ, на основу одредбе члана 41. Породичног закона Републике Србије. Ставом другим изреке, мал. дете парничних странака, ЕЕ, рођена ...2017. године, поверена је мајци АА, која ће самостално вршити родитељско право. Ставом трећим изреке, тужени-противтужилац је обавезан да на име свог доприноса за издржавање мал. ЕЕ плаћа месечно износ од 20.000,00 динара, почев од 22.01.2019. године па убудуће, сваког 01.-15.-ог у месецу за текући месец, уплатама на текући рачун законског заступника – мајке АА који се води код Банке Intesa, с тим што је све доспеле а неисплаћене износе дужан да плати одједном. Ставом четвртим изреке, уређен је начин одржавања личних односа мал. ЕЕ са оцем ББ, тако што ће се исти одвијати сваког другог викенда почев од петка у 15 часова, тако што ће отац преузимати дете из вртића, па до недеље у 18 часова; један радни дан сваке седмице, почев од 18 часова тог дана до следећег дана у 18 часова; сваки други државни и верски празник почев од 18 часова последњег претпразничног дана до 18 часова последњег празничног дана; за очеву крсну славу почев од дана пред славу у 18 часова до 18 часова на дан после славе; током јула и августа дете ће проводити по 10 дана код оца и 10 дана код мајке, наизменично, као и половину зимског школског распуста и

сваки други рођендан детета, почев од претходног дана у 18 часова до 18 часова на дан рођендана. Отац ће преузимати и враћати дете на адреси где дете живи са мајком. Ставом петим изреке, одбијен је као неоснован противтужбени захтев туженог-противтужиоца у делу којим је тражио да се мал. ЕЕ повери туженом-противтужиоцу на самостално вршење родитељског права, да се тужила-противтужена обавезе на издржавање мал. ЕЕ као и да се уреди начин одржавања личних односа мал. ЕЕ са тужиљом-противтуженом. Ставом шестим изреке, одлучено је да свака странка сноси своје трошкове парничног поступка.

Апелациони суд у Београду је, пресудом Гж2 266/23 од 01.06.2023. године, одбио као неосновану жалбу туженог и потврдио пресуду Трећег основног суда у Београду П2 80/19 од 06.12.2022. године, у ставовима другом, трећем, четвртом, петом и шестом изреке.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужени-противтужилац је изјавио благовремену ревизију, због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Врховни суд је испитао побијану пресуду, применом одредбе члана 408. Закона о парничном поступку ("Службени гласник РС", бр. 72/11 ... 18/20), у вези одредбе 92. Закона о уређењу судова ("Службени гласник РС", бр. 10/23) и члана 202. Породичног закона ("Службени гласник РС", бр. 18/2005...6/2015) и утврдио да ревизија није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности, а ни друге битне повреде на које ревидент неосновано у ревизији указује.

Према утврђеном чињеничном стању, парничне странке су биле у браку од ...2015. године, када су се венчали и добили мал. кћерку ЕЕ, рођену ...2017. године. Брачна заједница супружника је фактички прекинута ...2018. године, када је тужила напустила домаћинство у коме су парничне странке до тада живеле са родитељима туженог-противтужиоца и од тада њихова заједница живота није обновљена, а брачни односи су битно поремећени. Градски Центар за социјални рад у Београду, Нови Београд, је у свом налазу од 24.06.2019. године дао мишљење да је мал. ЕЕ актуелно приврженија мајци која представља доминантно емоционално упориште, тако што је од рођења детета водила континуирану бригу о њему. Процењено је да отац поседује одговарајуће родитељске капацитете у домену препознавања и задовољавања дететових основних и развојних потреба, али је мишљење органа старатељства да је интерес детета да буде поверено мајци на самостално вршење родитељског права. Према налазу и мишљењу Комисије вештака Клинике за психијатријске болести "Др Лаза Лазаревић" од 21.02.2022. године, оба родитеља поседују капацитете за вршење родитељског права, нема података који би указивали на постојање злоупотребе алкохола и ПАС који би утицали на родитељску подобност мајке и оца и не постоји ризик за дете да борави код мајке и оца. Узимајући у обзир старосну доб (5,5 година) развојне и емоционалне потребе детета, досадашњи стабилан однос са мајком, адаптираност детета на садашње околности, у најбољем је интересу детета да буде поверено мајци на самостално вршење родитељског права. Препоручен је широк модел

виђања са оцем који је одређен ставом четвртим изреке првостепене пресуде. Малолетна ЕЕ актуелно похађа вртић, живи са мајком у изнајмљеном стану у ..., површине 47 м², за који мајка плаћа месечну кирију од 34.500,00 динара и режијске трошкове за инфостан 8.000,00 динара, струју 4-5.000,00 динара месечно, бокс пакет – кабловска ТВ 3.500,00 месечно, чишћење зграде 350,00 динара месечно, што заједно са трошковима кирије чини износ од 50.850,00 динара месечно. Трошкови исхране и хигијене за мал.дете на месечном нивоу износе 25.000,00 динара, трошкови одеће и обуће просечно 15.000,00 динара месечно, а трошкови приватног вртића просечно 11.500,00 динара месечно. Дете носи наочаре па за прегледе два до три пута годишње мајка издваја износ од 100 евра годишње. Трошкови одласка у играоницу и на рођендане износе око 2.500 – 3.000,00 динара, односно 2.750,00 динара просечно месечно. Потребе детета за играчкама и књигама месечно износе 5.000,00 динара. Укупне месечне животне потребе мал. детета износе 98.000,00 динара. Тужилја је ..., нема непокретности на свом имену нити путничко возило већ вози возило фирме. У канцеларији има четири запослене особе. Формално себи исплаћује на име зараде 50.000,00 динара, али за додатне потребе за домаћинство и дете узима са рачуна Канцеларије ..., по потреби, у зависности од трошкова детета и домаћинства и исте процењује на 160.000,00 динара месечно. Тужилја нема обавезу издржавања других лица и нема помоћи у издржавању детета од стране других лица. Тужени је по струци мастер ... запослен у Хотелу "ЖЖ" Београд, као руководиоца Одељења ..., а његова месечна зарада износи 90.000,00 динара. Нема непокретности, нити аутомобил. Живи у домаћинству са родитељима у ..., у стану од 52 м², који је власништво његове мајке. Тужени нема обавезу издржавања других лица, а оптерећен је ратом кредита од 23.000,00 динара месечно који ће отплаћивати још три године, као и ратом кредита од 11.000,00 динара месечно, који ће отплаћивати још 6,5 година. Издржавању мал. ЕЕ тужени доприноси износом од 13.000,00 динара месечно.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су малолетно дете парничних странака, ЕЕ рођену ...2017. године, поверили мајци, која ће самостално вршити родитељско право, уз обавезу туженог-противтужиоца да на име свог доприноса за здржавање мал. детета месечно плаћа износ од 20.000,00 динара убудуће, а да доспеле и неисплаћене износе издржавања плати одједном и уредили начин одржавања личних односа мал. детета са оцем, на начин наведен у ставу четвртом изреке првостепене пресуде, применом одредбе члана 6, 16, 25, 41, 61. став 1, 77. став 3, 154, 160, 161, 162. став 1. Породичног закона и одредбе члана 3. став 1. и 27. Конвенције о правима детета, руководећи се најбољим интересом детета, прописаним одредбом члана 266. Породичног закона. Противтужбени захтев туженог-противтужиоца је одбијен, јер је противан утврђеном чињеничном стању и изведеним доказима, а посебно налазима и мишљењима органа старатељства и Комисије вештака.

По оцени Врховног суда, нижестепени судови су правилно применили материјално право.

Породични закон, у одредби члана 77. прописује услове за самостално вршење родитељског права, тако што је ставом 3. те одредбе Закона, прописано да један родитељ врши сам родитељско право на основу одлуке суда када родитељи не воде заједнички живот, а нису закључили споразум о вршењу родитељског права. На основу одредбе члана 266. став 1. Породичног закона, у спору за заштиту права детета и у спору за вршење, односно лишење родитељског права, суд је увек дужан да се

руководи најбољим интересом детета. Суд је дужан да пре него што донесе одлуку о заштити права детета или у вршењу, односно лишењу родитељског права, затражи налаз или стручно мишљење органа старатељства, породичног саветовалишта или друге установе специјализоване за посредовање у породичним односима, на основу одредбе члана 270. Породичног закона.

Конвенција о правима детета ("Службени лист СФРЈ"-међународни уговори, бр. 15/90 и "Службени лист СРЈ" – међународни уговори, бр. 4/96, 2/97), у одредби члана 3. став 1, прописује да у свим активностима које се тичу деце, од примарног значаја је интерес детета, без обзира на то да ли их спроводе јавне или приватне институције за социјалну заштиту, судови, административни органи или законодавна тела. Ставом 2.истог члана Конвенције, прописано је да се државе чланице обавезују да детету обезбеде такву заштиту и бригу која је неопходна за његову добробит, узимајући у обзир права и обавезе његових родитеља, законитих старатеља или других појединаца који су правно одговорни за дете и да ће у том циљу предузети све потребне законодавне и административне мере. Ова обавеза преузета је чланом 6. став 1. Породичног закона, којим је прописано да је свако дужан да се руководи најбољим интересом детета у свим активностима која се тичу деце.

Уређење личних односа детета са родитељем са којим не живи прописано је одредбом члана 61. Породичног закона, тако што је ставом 1. тог члана Закона прописано да дете има право да одржава личне односе са родитељем са којим не живи. Критеријуми одређивања издржавања прописани су одредбом члана 160. Породичног закона, тако што се издржавање одређује према потребама повериоца и могућностима дужника издржавања, при чему се води рачуна о минималној суми издржавања (став 1.). Потребне потребе повериоца издржавања зависе од његових година, здравља, образовања, имовине, прихода, те других околности од значаја за одређивање издржавања (став 2.). Могућности дужника издржавања зависе од његових прихода, могућности за запослење и стицање зараде зарад његове имовине, његових личних потреба, обавезе да издржава друга лица, те других околности од значаја за одређивање издржавања (став 3.). Ако је поверилац издржавања дете (што је овде случај), висина издржавања треба да омогући најмање такав ниво животног стандарда за дете какав ужива родитељ дужник издржавања на основу одредбе члана 162. став 3. Породичног закона.

У конкретном случају, мишљење органа старатељства је да је дете актуелно приврженије мајци која представља доминантно емоционално упориште детету, јер је од рођења водила континуирану бригу о њој, тако да је за малолетну ЕЕ најпримереније да буде поверена мајци на самостално вршење родитељског права. Комисија вештака Клинике за психијатријске болести "Др Лаза Лазаревић" је у свом налазу дала идентично мишљење да, због старосне доби, развојних и емоционалних потреба детета, досадашњег стабилног односа са мајком, адаптираности детета на досадашње околности, је у најбољем интересу малолетне ЕЕ да буде поверена мајци на самостално вршење родитељског права, а да се препоручује, као и до сада широк модел виђања са оцем, на начин како је и одлучено побијаном пресудом. Тужени има могућности да доприноси издржавању мал.детета месечним износом од 20.000,00 динара, имајући у виду зараду коју остварује и трошкове које има за сопствено издржавање, при чему нема обавезу издржавања другог лица.

Тужени-противтужилац у ревизији понавља наводе истицане у жалби који су били предмет оцене другостепеног суда и не доводе у сумњу правилност побијане одлуке, па су с тим у вези, неосновани наводи ревизије ревидента о погрешној примени материјалног права.

Из изложених разлога, Врховни суд је одлуку као у изреци донео применом одредбе члана 414. Закона о парничном поступку.

**Председник већа – судија
Гордана Комненић,с.р.**

**За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић**